

**НОМІНАЦІЇ КВІТКОВО-ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН
У ЗАХІДНОПОЛІСЬКИХ ГОВІРКАХ
(матеріали для словника української народної номенклатури
рослин)**

У статті на підставі самостійно зібраних за розробленою програмою матеріалів представлений чималий набір номенів, які репрезентують квітково-декоративні рослини в західнополіських говірках, визначено специфіку номінації цієї лексико-тематичної групи. Назви квітково-декоративних рослин у західнополіських говірках утворюють багату в репертуарному плані тематичну групу лексики, ступінь репрезентації і номенативна варіативність десигнатів якої різні. Лексична варіативність цієї ТГЛ наскрізь пронизана синонімічними відносинами, крім цього спостерігається використання одних і тих же назв для номінації кількох десигнатів. Більшість найменувань квітково-декоративних рослин – монолексеми. Аналітичні найменування представлені переважно за типом атрибутивного словосполучення.

Ключові слова: лексема, номінація, засоби номінації, назви квітково-декоративних рослин, західнополіські говірки.

Постановка наукової проблеми та її значення. Одним із актуальних завдань сучасної лінгвістики є вивчення діалектної лексики. На особливу увагу заслуговує спеціальна лексика, у якій безпосередньо відбиваються різноманітні зміни у живому мовленні носіїв діалектів. Таку тематичну групу, що упродовж останніх десятиліть є об'єктом досліджень багатьох лінгвістів, становлять ботанічні назви.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Відомо ряд лексикографічних праць, у яких фіксовано цю лексику: «Словарь полезных растений на двадцати европейских языках» [3], словник-довідник народних назв «Корисні та рідкісні рослини України» Г. К. Смика [4], «Материалы для полесского ботанического словаря» Д. А. Бейліної [1]; «Раслинны свет (тэматычны слоўнык)» [5], «Словник українських наукових і народних назв судинних рослин» Ю. Кобіва [2].

Дослідження останніх років у галузі цієї конкретної лексики засвідчують, що коло питань, пов'язаних із найменуванням рослин, може й повинно бути значно розширене, а окремі з них можуть знайти своє розв'язання на підставі аналізу нового фактичного матеріалу. Оскільки в західнополіських говірках окремі підгрупи цього

шару лексики ще не достатньо досліджено, то фіксація та систематизація таких номенів залишаються актуальними.

Метою розвідки є фіксація за спеціально укладеною програмою найменувань, які репрезентують квітково-декоративні рослини в говірках Західного Полісся.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Предметом аналізу послужили назви квітково-декоративних рослин 38 говірок Західного Полісся, зібрані експедиційним методом за авторською програмою, яка містить кольорові зображення 77 видів квітково-декоративних рослин, поширених у Західному Поліссі. Запис дозволив зафіксувати 267 номінативних одиниць. Встановлено, що кожен десигнат функціонує зі своєю окремою назвою в усіх обстежених говірках. Така їх кількість переконує в тому, що ці номени утворюють розгалужену щодо репертуару тематичну групу лексики. У її межах виявлено поліфункціональність одних найменувань і монофункціональність інших. Окремі назви можуть виступати в різних говірках найменуваннями різних десигнатів. Більшість назв закріплені лише за одним десигнатом. В поодиноких випадках номени виявляються полісемічними – називають кілька десигнатів у межах однієї говірки. Зіставлення або вияв номенів у різних говірках засвідчив їх формальне варіювання в межах досліджуваних говірок на фонемному, акцентному та граматичному рівнях. Переважають фонемні варіанти. Щодо номінативних засобів, то спостережено переважання монологемних номінацій.

Список скорочень назв населених пунктів

БВ. – с. Більська Воля Володимирецького району Рівненської області

Бд. – с. Броди Ратнівського району Волинської області

Бм. – с. Боремель Демидівського району Рівненської області

Бр. – с. Береги Млинівського району Рівненської області

Бс. – с. Берестечко Демидівського району Рівненської області

Вл. – смт Володимирець Володимирецького району Рівненської області

Вм. – с. Володимирівка Водимир-Волинського району Волинської області

Вч. – с. Велимче Ратнівського району Волинської області

Гл. – с. Головне Любомльського району Волинської області

Гр. – с. Гірники Ратнівського району Волинської області

- Гт.** – с. Гута Ратнівського району Волинської області
Гш. – с. Голишів Рівненського району Рівненської області
Зб. – с. Заболоття Ратнівського району Волинської області
Зл. – с. Залаззя Любешівського району Волинської області
Зм. – с. Замшани Ратнівського району Волинської області
Зр. – с. Зоряне Ратнівського району Волинської області
Кж. – с. Кияж Рожищенського району Волинської області
Кл. – смт Колки Маневицького району Волинської області
Кп. – с. Копитків Здолбунівського району Рівненської області
Кр. – с. Кричильськ Сарненського району Рівненської області
Кт. – с. Кортеліси Ратнівського району Волинської області
Кч. – с. Качин Камінь-Каширського району Волинської області
Лб. – м. Любомль Любомльського району Волинської області
Лц. – с. Прилуцьке Луцького району Волинської області
Мк. – с. Маковичі Турійського району Волинської області
Мр. – с. Мерва Горохівського району Волинської області
Нв. – м. Нововолинськ Іваничівського району Волинської області
Орх. – с. Оріхово Ратнівського району Волинської області
Пг. – с. Пугачівка Млинівського району Рівненської області
Пр. – с. Прохід Ратнівського району Волинської області
Рв. – м. Рівне
Рд. – с. Рідків Радивилівського району Рівненської області
Рж. – м. Рожище Рожищенського району Волинської області
Рт. – смт Ратне Ратнівського району Волинської області
Ск. – с. Сокіл Рожищенського району Волинської області
Тр. – с. Тур Ратнівського району Волинської області
Цр. – с. Цир Любешівського району Волинської області
Щг. – с. Щедрогір Ратнівського району Волинської області

Словник

agerátum ‘агератум (*Ageratum L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

adóń'ic ‘адоніс (*Adonis L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

azál'íia ‘азалія (*Rhododendron L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

áйстра ‘айстра (*Aster L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр., Кж.

áйстри ‘айстра (*Aster L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

- анемона* ‘анемона ніжна (*Anemone blanda*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Бл., Тр., Кж.
- анимона* ‘анемона ніжна (*Anemone blanda*)’ Кт., Орх., Щг.
- ан’утини глázки* ‘братки (*Viola tricolor L.*)’ Бл., Вч., Гр., Зм., Зр., Бл.; ‘фіалка (*Viola*)’ Бл., Вч., Гр., Зм., Зр., Бл., Рж.
- ан’утин’и глáск’и* ‘фіалка (*Viola*)’ Бр., Вм.
- аргón’iйá* ‘жоржина декоративна (*Dahlia cultorum*)’ Лц.
- астíл’ба* ‘астильба (*Astilbe*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- аст’íл’ба* ‘астильба (*Astilbe*)’ Бл., Гр., Зм., Бл.
- аст’íл’б’iйá* ‘астильба (*Astilbe*)’ Вч., Зр.
- áстра* ‘айстра (*Aster L.*)’ Вч., Зм., Зр.
- áстри* ‘айстра (*Aster L.*)’ Вч., Зм., Зр.
- ацидантéра* ‘ацидантера (*Acidanthera*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- барв’iнок* ‘барвінок (*Vinca L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр..
- барв’iнок сiн’iй* ‘барвінок (*Vinca L.*)’ Орх., Щг.
- бегón’iйá* ‘бегонія вічноквітуча (*Begonia semperflorens L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр, Рд.
- бес:мéртник* ‘безсмертник приквітниковий (*Helichrysum bracteatum*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр.
- бес:мéртн’iк* ‘безсмертник приквітниковий (*Helichrysum bracteatum*)’ Бл., Гр., Зм., Бл.
- б’iла ромáшка* ‘ромашка (*Matricaria L.*)’ Бл., Гр., Бл.
- бóбл’áхи* ‘красоля велика (*Tropalolum majus*)’ Бл., Гр., Гт., Зб., Зм., Бл., Тр.
- бóж’i тройáнди* ‘півонія трав’яниста (*Paeonia lactiflora L.*)’ Лб.
- бóц’ани* ‘космея двічі периста (*Cosmos bipinnatus*)’ Гр., Бл.
- брáтики* ‘братки (*Viola tricolor L.*)’ Бл., Вч., Гр., Зб., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.; ‘фіалка (*Viola*)’ Бл., Вч., Гр., Зб., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- брáт’iк’i* ‘фіалка (*Viola*)’ Бр, Рд, Рж.
- брáтик-i-сестрiчка* ‘братки (*Viola tricolor L.*)’ Бл., Гр., Бл.; ‘фіалка (*Viola*)’ Бл., Гр., Бл.
- брáтики-i-сестрiчки* ‘фіалка (*Viola*)’ Бл., Гр., Бл.
- брáтки* ‘братки (*Viola tricolor L.*)’ Кт., Орх., Щг.
- васiлики* ‘флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)’ Нв.

- вербена* ‘вербена гібридна (*Verbena hybrida*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
веч’ірники ‘матиола (*Matthiola*)’ Нв.
в’іола ‘фіалка (*Viola*)’ Кч.
в’ітерéц’ ‘анемона ніжна (*Anemone blanda*)’ Кч., Кж.
ворг’ін’іа ‘георгіна (*Georgina L.*)’ Нв.
ворóшка ‘королиця великоквіткова (*Leucanthemum maximum*)’ Бл., Гр., Бл.
га́йстра ‘айстра (*Aster L.*)’ Бс.
гвозді́ка ‘гвоздика бородата (*Dianthus barbatus L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.; ‘гвоздика садова (*Dianthus caryophyllus*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
гвозді́ка черво́на ‘гвоздика садова (*Dianthus caryophyllus*)’ Кт., Щг.
гвозді́ки ‘гвоздика бородата (*Dianthus barbatus L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
гвоз’д’і́ка ‘гвоздика бородата (*Dianthus barbatus L.*)’ Гт., Зб., Тр., Бс., Рд, Кч., Кж.
гвоз’д’і́ки ‘гвоздика бородата (*Dianthus barbatus L.*)’ Гт., Зб., Тр.
гвоз’д’і́чк’і ‘гвоздика бородата (*Dianthus barbatus L.*)’ Гт., Зб., Тр., Пг., Кр.
гелéн’іум ‘геленіум (*Helenium*)’ Зб., Кт., Орх., Бл., Щг.
гемерока́л’іс ‘гемерокаліс (*Heimerocallis*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
георг’іна ‘георгіна (*Georgina L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр.; ‘жоржина декоративна (*Dahlia cultorum*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
георг’іни ‘жоржина декоративна (*Dahlia cultorum*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл.0, Тр., Щг.
герáн’ ‘герань гімалайська (*Geranium himalayense L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл.0, Тр., Щг., Бр.; ‘пеларгонія шершава (*Pelargonium scabrum*)’ Рж.
герáн’іа ‘герань гімалайська (*Geranium himalayense L.*)’ Гт., Зб., Тр.
гербе́ра ‘гербера (*Gerbera*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
г’іаці́н ‘гіацинт (*Hyacinthus orientalis*)’ Бл., Бл.
г’іаці́нт ‘гіацинт (*Hyacinthus orientalis*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

- г'іаці́нти* 'гіацинт (*Hyacinthus orientalis*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- глад'іа́тор* 'гладіолус (*Gladiolus imbricatus L.*)' Гр., Зм., Зр., Бл.
- глад'іо́лус* 'гладіолус (*Gladiolus imbricatus L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Кж.
- глад'іо́лух* 'гладіолус (*Gladiolus imbricatus L.*)' Бл., Гр.
- голуп^бчи́ки* 'ірис голландський (*Iris hollandica L.*)' БВ.
- горг'ін'і́йа* 'жоржина декоративна (*Dahlia cultorum*)' Рд.
- горд'ін'* 'жоржина декоративна (*Dahlia cultorum*)' Лц.
- гортéн'з'і́йа* 'гортензія (*Hydrangea hortensis*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- грав'іла́т* 'гравілат (*Geum L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- гризонте́ма* 'хризантема (*Chrusantemum L.*)' Кж.
- дел'ф'ін* 'дельфіній високий (*Delphinium elatum*)' Бл., Вч., Гр., Зм., Зр., Бл.
- дел'ф'ін'і́й* 'дельфіній високий (*Delphinium elatum*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- дзв'іно́чки* 'флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)' Ск.
- дзвóни^еки* 'орлики звичайні (*Aquilegia vulgaris L.*)' Рж.; 'дельфіній високий (*Delphinium elatum*)' Вм.
- дзвонóчк'і* 'петунія великоквіткова (*Petunia grandiflora L.*)' Пг.
- ді́ка ро́за* 'рожа (*Alcea L.*)' Вч., Зм., Зр.
- дорон'іку́м* 'доронікум (*Doronicum L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- до́шчик* 'спаржа (*Asparagus*)' Кч., Кж.
- дурма́ниц'а* 'азалія (*Rhododendron L.*)' Кт.
- жас'м'ін* 'жасмин (*Jasminum*)' Лц.
- ех'інаце́йа* 'ехінацея пурпурна (*Echinacea purpurea*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Рт.
- жа́ба* 'очиток великий (*Sedum maximum*)' Рж.
- живок'іст* 'дельфіній високий (*Delphinium elatum*)' Вм.
- жо́вта ромáшка* 'геленіум (*Helenium*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр.
- жовте́ц'* 'жовтець азіатський (*Ranunculus asiaticus L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- жорж'і́на* 'жоржина декоративна (*Dahlia cultorum*)' Бл., Гр., Бл.
- жорж'і́ни* 'жоржина декоративна (*Dahlia cultorum*)' Бл., Гр., Бл.

- зáйача капу́ста* ‘очиток (*Sedum*)’ Рж.
зáйачий шчавéл ‘очиток (*Sedum*)’ Нв.
за́ц’в’іт ‘жасмин (*Jasmínium*)’ Лц.
за́ц’м’ін ‘жасмин (*Jasmínium*)’ Лц.
звóник ‘дзвоник (*Campanula L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.; ‘наперстянка пурпурова (*Digitalis purpurea L.*)’ Гт., Зб., Тр.
звóники ‘дзвоник (*Campanula L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
з’ірка ‘флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)’ Лц.
з’ірочка ‘флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)’ Бр.
з’ірочки ‘айстра (*Aster L.*)’ Вч., Зм., Зр., Лц.
з’ірочки нiз’к’і ‘гвоздика бородата (*Dianthus barbatus L.*)’ Лц.
золотá р’ізка ‘золотарник (*Solidago*)’ Бл., Гр., Бл.
золотáрник ‘золотарник (*Solidago*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
Івáн-да-Мáр’я ‘братки (*Viola tricolor L.*)’ Бл., Гр., Бл.; ‘фіалка (*Viola*)’ Бл., Гр., Бл.
ірі́с ‘півники (*Iris L.*)’ Вч., Зм., Зр.
ірі́си ‘ірис голландський (*Iris hollandica L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.; ‘півники (*Iris L.*)’ Вч., Зм., Зр.
ірі́сики ‘ірис голландський (*Iris hollandica L.*)’ Гт., Тр.; ‘півники (*Iris L.*)’ Вч., Зм., Зр.
ірі́ски ‘півники (*Iris L.*)’ Ск.
калáндр’і́я ‘каландрiнiя парасолькова (*Calandrinia umbellata*)’ Вч., Зм., Зр.
калáндр’і́н’і́я ‘каландрiнiя парасолькова (*Calandrinia umbellata*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
калáчик ‘пеларгонiя зональна (*Pelargonium zonale*)’ Бл., Гр., Гт., Зб., Зм., Кт., Орх., Бл.0, Тр., Щг., Зл.
калáчики ‘пеларгонiя зональна (*Pelargonium zonale*)’ Бл., Гр., Гт., Зб., Зм., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Рж.; ‘настурцiя культурна (*Tropaeolum tuberosum*)’ Рж.; ‘герань гiмалайська (*Geranium himalayense L.*)’ Гл., БВ.; ‘мальва (*Alcea L.*)’ Вм.
кал’éндула ‘нагiдки (*Calendula officinalis L.*)’ Бл., Гр., Бл., Кж., Рт., Ск., Кл.; ‘красоля велика (*Tropalolum majus*)’ Гр., Гт., Зм., Зр., Кт., Бл.
камéл’і́я ‘камелiя (*Camellia japonica*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

- кам'яна́ тройа́нда* ‘молодило (*Sempervivum*)’ Бс.
ка́н:а ‘канна (*Canna*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
ка́н:и ‘канна (*Canna*)’ Бл., Вч., Гр., Зм., Зр., Бл.
капел’ушки ‘мальва (*Alcea L.*)’ Кт., Щг., Рд.
капустр’ийа́ни ‘айстра (*Aster L.*)’ Рд.
капуці́на ‘айстра (*Aster L.*)’ Гр., Бл.
картоплі́нки ‘георгіна (*Georgina L.*)’ Цр.
кате^нрі́нка ‘айстра (*Aster L.*)’ Пг.
кача́н ‘півники (*Iris L.*)’ Нв.
клео́ма ‘клеома колюча (*Cleome spinosa*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
козакі́ ‘лілія тигрова (*Lilium tigrinum L.*)’ Бл., Гр.
колоко́л’чики ‘дзвоник (*Campanula L.*)’ Бл., Гр., Кт., Орх., Бл.
колоко́л’ч’ік’і ‘петунія великоквіткова (*Petunia grandiflora L.*)’ Кр.
конва́л’ї́а ‘конвалія травнева (*Convallaria majalis L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр, Рд.
конва́л’ї́а травне́ва ‘конвалія травнева (*Convallaria majalis L.*)’ Бл., Гр., Бл.
конва́л’ї́ї ‘конвалія травнева (*Convallaria majalis L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
коно́здра ‘анемона ніжна (*Anemone blanda*)’ Кр.
короле́ва ‘лілія тигрова (*Lilium tigrinum L.*)’ Гш.
короли́ц’а ‘королиця великоквіткова (*Leucanthemum maximum*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
коро́на ‘рябчик імператорський (*Fritillaria imperialis*)’ Ск.
ко́ситин ‘ірис голландський (*Iris hollandica L.*)’ Гр., Зм., Бл.
косме́йа ‘космея двічіпериста (*Cosmos bipinnatus*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
красу́н’а ‘мальва (*Alcea L.*)’ Гш.
кризанте́ма хризантема (*Chrusantemum L.*)’ Пг.
кроко́с’м’ї́а ‘крокосмія великоквіткова (*Crococsmia bigflowering*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
кро́кус ‘крокус (*Crocus L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Кж.
кулакі́ ‘жоржина декоративна (*Dahlia cultorum*)’ БВ.
купа́л’ни́ц’а ‘купальниця (*Trollius*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

кúр'ача с'л'інота́ 'жовтець азіатський (*Ranunculus asiaticus L.*)' Гт., Зм., Тр.

лáндиш 'конвалія травнева (*Convallaria majalis L.*)' Бл., Вч., Гр., Зм., Зр., Кт., Бл.

лáндиши 'конвалія травнева (*Convallaria majalis L.*)' Бл., Вч., Гр., Зм., Зр., Кт., Бл.

лэ́вки 'матиола (*Matthiola*)' Кж.

ленéха 'ірис голландський (*Iris hollandica L.*)' Гр., Бл., Зл., Бм.; 'півники (*Iris L.*)' Бл., Гр., Гт., Зб., Кт., Бл., Тр., Щг.; 'лілія тигрова (*Lilium tigrinum L.*)' Лц.

ленешóк 'ірис голландський (*Iris hollandica L.*)' Гш.

линóк 'гвоздика бородата (*Dianthus barbatus L.*)' Нв.

л'іл'йа 'лілія миловидна (*Lilium spesiosum L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Кж., Бр, Рд.

л'онóк 'лобелія довгочерешкова (*Lobelia erinus*) Рж.; 'матиола (*Matthiola*)' Кр., Вм., Кл.

л'убі́-менé 'незабудка (*Myosotis L.*)' Кж.

л'убі́н 'люпин багатолістий (*Lupinus polyphyllus*)' Бл., Гр., Бл.

л'убі́стка 'любисток (*Levisticum officinale L.*)' Вч., Зм., Зр.

л'убі́сток 'любисток (*Levisticum officinale L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр, Рд.

л'упі́н 'люпин багатолістий (*Lupinus polyphyllus*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

л'уп'ін 'люпин багатолістий (*Lupinus polyphyllus*)' Гр., Зб., Тр.

л'út'ík 'жовтець азіатський (*Ranunculus asiaticus L.*)' Кт., Орх., Щг.

майóр 'майорці вишукані (*Zinnia elegans L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

майорáн 'майорці вишукані (*Zinnia elegans L.*)' Бл., Орх.

майóри 'майорці вишукані (*Zinnia elegans L.*)' Вч., Гр., Зм., Бл., Бр, Рд., Гл.

майóрчики 'майорці вишукані (*Zinnia elegans L.*)' Зб., Тр.

ма́к 'мак (*Paraver L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

ма́ки 'мак (*Paraver L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

ма́л'ва 'мальва (*Alcea L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр., Гш.; 'рожа (*Alcea L.*)' Бл., Гр., Бл.

маргарітка ‘маргаритка (*Bellis L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.; ‘стокротка (*Belli L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Рж.

маргарітки ‘маргаритка (*Bellis L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.; ‘стокротка (*Belli L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Кч.

маруна ‘хризантема (*Chrusantemum L.*)’ Бл., Бл.; ‘стокротка (*Belli L.*)’ Бл., Гр.

мат’іола ‘матиола (*Matthiola*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

мат’іоли ‘матиола (*Matthiola*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

медова кв’ітка ‘алісум повзучий (*A. repens*)’ Рж.

медунк’і ‘флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)’ Пг.

метелики ‘чорнобривці (*Tagetes*)’ Кп.

мішачий г’іацінт ‘мускарі (*Muscari armeniacum*)’ Рж.

м’ім’іоли ‘матиола (*Matthiola*)’ Пг.

молод’іло ‘молодило (*Sempervivum*)’ Кр.

морос ‘флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)’ Кр.

мотил’ок ‘фіалка (*Viola*)’ Мк.

наг’ід^мка ‘нагідки (*Calendula officinalis L.*)’ Зб., Тр.

наг’ід^мки ‘нагідки (*Calendula officinalis L.*)’ Зб., Тр.

наг’ітки ‘нагідки (*Calendula officinalis L.*)’ Рд.

наг’іткі ‘нагідки (*Calendula officinalis L.*)’ Рм.

наг’ідк’і ‘нагідки (*Calendula officinalis L.*)’ Пг.

нагуд^мкі ‘нагідки (*Calendula officinalis L.*)’ Гр., Зр.

наперс’т’анка ‘наперстянка пурпурова (*Digitalis purpurea L.*)’ Бл., Вч., Гр., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл.

наперс’тн’ак ‘наперстянка пурпурова (*Digitalis purpurea L.*)’ Кт., Орх., Щг.

наперсток ‘наперстянка пурпурова (*Digitalis purpurea L.*)’ Бл., Гр., Бл.

нарціс ‘нарцис (*Narcissus L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр, Рд.

нарцізи ‘нарцис (*Narcissus L.*)’ Пг., Лц., Кл.

нарціси ‘нарцис (*Narcissus L.*)’ Вч., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Тр., Щг.

нарц’іс ‘нарцис (*Narcissus L.*)’ Кж.

- насту́рційа ‘красоля велика (*Tropalolum majus*)’ Вч., Гр., Зр., Орх., Тр., Щг.
- нев’істочкі ‘ромашка (*Matricaria L.*)’ Лц.
- незабу́тка ‘незабудка (*Myosotis L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- незабу́тки ‘незабудка (*Myosotis L.*)’ Гр., Зм., Зр., Кт., Бл.
- н’іпа́д^мкі ‘нагідки (*Calendula officinalis L.*)’ Лц.
- н’іхти́ки ‘нагідки лікарські (*Calendula officinalis L.*)’ Бл., Вч., Гт., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Кч.
- н’ічна́ ф’іа́лка ‘матіола (*Matthiola*)’ Рж., Вм., Кл.
- ноготк’і ‘нагідки лікарські (*Calendula officinalis L.*)’ Бр.
- но́хт’ік’і ‘нагідки лікарські (*Calendula officinalis L.*)’ Бс.
- ночні́ц’а ‘матіола (*Matthiola*)’ Лц.
- орл’а́та ‘орлики звичайні (*Aquilegia vulgaris L.*)’ Орх., Тр.
- о́рлики ‘орлики звичайні (*Aquilegia vulgaris L.*)’ Бл., Вч., Гт., Зб., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- о́рл’і́ки ‘орлики звичайні (*Aquilegia vulgaris L.*)’ Гр., Зм.
- па́вин’і в’і́чки ‘незабудка (*Myosotis L.*)’ Кж.
- павучні́к ‘клеома колюча (*Cleome spinosa*)’ Бл., Гр., Бл.
- па́н:а ‘лілія тигрова (*Lilium tigrinum L.*)’ Гш.
- па́н:а-ду́л’а це^л’а́ста ‘лілія тигрова (*Lilium tigrinum L.*)’ Лц.
- па́н:и ‘лілія тигрова (*Lilium tigrinum L.*)’ Лц.
- пани́ч’і ‘майорці вишукані (*Zinnia elegans L.*)’ Гр., Бл.
- па́н’і мо́лода́ ‘бегонія вічноквітуча (*Begonia semperflorens L.*)’ Бл., Гр., Бл.
- пеларго́н’і́а ‘пеларгонія зональна (*Pelargonium zonale*)’ Вч., Зр., Кт., Орх., Гл.
- первоц’в’і́т ‘примула (*Primula L.*)’ Кп., Зл.
- першоц’в’і́т ‘пролісок (*Scilla L.*)’ Вч., Зм., Зр.
- пету́н’і́а ‘петунія великоквіткова (*Petunia grandiflora L.*)’ Бл., Вч., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
- п’етушк’і ‘півники (*Iris L.*)’ Кр.
- п’івн’ачи́й грéб’і́н’ ‘целозія гребінчаста (*Celosia cristata*)’ Бл., Орх.
- п’івни́к ‘півники (*Iris L.*)’ Бл., Гр., Кт., Бл., Щг.
- п’івни́ки ‘ірис голландський (*Iris hollandica L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Бс, Рд.; півники (*Iris L.*)’ Бл., Гр., Кт., Бл., Щг.
- п’івни́ки-і-ку́рочки ‘півники (*Iris L.*)’ Бл., Кт., Щг.
- п’іво́н’і́а ‘півонія трав’яниста (*Paeonia lactiflora L.*)’ Бл., Орх., Рд., Пг.

- n'igón'íya* 'півонія трав'яниста (*Paeonia lactiflora L.*)' Кж.
n'íón 'півонія трав'яниста (*Paeonia lactiflora L.*)' Вч., Зм., Зр.
n'íóna 'півонія трав'яниста (*Paeonia lactiflora L.*)' Бр.
n'íónи 'півонія трав'яниста (*Paeonia lactiflora L.*)' Вч., Зм., Зр., Кч.
n'íón'íya 'півонія трав'яниста (*Paeonia lactiflora L.*)' Бл., Гр., Гт., Зб., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Кч.
n'íón'íyi 'півонія трав'яниста (*Paeonia lactiflora L.*)' Бл., Гр., Гт., Зб., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
n'irétrum 'піретрум (*Pyrethrum*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
n'itún'íya 'петунія великоквіткова (*Petunia grandiflora L.*)' Гр., Зм., Бл.
платикодон 'платикодон (*Platycodon*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
плету́чка 'обрієта культурна (*Aubrieta deltoidea*)' Рж.
повн'акі́ 'чорнобривці (*Tagetes*)' Кч., Кж.
пом'акі́ 'чорнобривці (*Tagetes*)' Бм.
прімула 'примула (*Primula L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
приму́ла 'примула (*Primula L.*)' Бр, Рд.
прімулка 'примула (*Primula L.*)' Бл., Гр., Зм., Бл.
приму́лка 'примула (*Primula L.*)' Бр, Рд.
про́л'іска 'пролісок (*Scilla L.*)' Гр., Бл.
про́л'іски 'пролісок (*Scilla L.*)' Гр., Бл.
про́л'ісок 'пролісок (*Scilla L.*)' Бл., Гр., Гт., Зб., Кт., Орх., Тр., Щг.
пудс'н'е́жник 'пролісок (*Scilla L.*)' Гр., Кт., Бл..
р'абчик 'рябчик імператорський (*Fritillaria imperialis*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.; 'фритілярія (*Fritillaria*)' Вм.
р'абчики 'рябчик імператорський (*Fritillaria imperialis*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
рад'іо́лус 'гладіолус (*Gladiolus imbricatus L.*)' Кп.
ред'очка 'флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)' Рд.
ро́жа 'рожа (*Alcea L.*)' Вч., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Тр., Щг.
ро́за 'троянда (*Rosa L.*)' Бл., Гр., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
розбі́те се́рце 'децентра (*Decentra*)' Вм., Кл., Гш., Бс.
ро́зи 'троянда (*Rosa L.*)' Бл., Гр., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.
ромáшка 'ромашка (*Matricaria L.*)' Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.; 'айстра (*Aster L.*)' Кр.

ромáшки ‘ромашка (*Matricaria L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

рóтики ‘ротики садові (*Antirrhinum majus*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

ру́жа ‘рожа (*Alcea L.*)’ Бл., Гр., Бл.

сасáнки ‘крокус (*Crocus L.*)’ Гр.

серде́чка ‘децентра (*Decentra*)’ Вм.

скороздрóс ‘т’ ‘анемона ніжна (*Anemone blanda*)’ Нв.

собáчки ‘ротики садові (*Antirrhinum majus*)’ Гр., Бл.

сон-трава́ ‘крокус (*Crocus L.*)’ Бл., Кт., Орх.

стовпа́к ‘мальва (*Alcea L.*)’ Бл., Гр., Гт., Зб., Бл., Тр.

стокрóтка ‘стокротка (*Belli L.*)’ Кт., Орх.

стокрáтки ‘стокротка (*Belli L.*)’ Вм.

стокрóтк ‘і’ ‘стокротка (*Belli L.*)’ Кж.

сухоу́ ‘в’ім ‘безсмертник приквітниковий (*Helichrysum bracteatum*)’ Рд., Рт.

тал’ірка ‘айстра (*Aster L.*)’ Лц., Ск.

тар’ілка ‘айстра (*Aster L.*)’ Ск.

т’ігро́ва л’іл’і́я ‘лілія тигрова (*Lilium tigrinum L.*)’ Вч., Зм., Бл.

трави́янки ‘гвоздика бородата (*Dianthus barbatus L.*)’ Мк.

тройáнда ‘троянда (*Rosa L.*)’ Гт., Зб., Тр.

тройáнди ‘троянда (*Rosa L.*)’ Гт., Зб., Тр.

т’ул’па́н ‘тюльпан (*Tulipa L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр, Рд., Кж.

т’ул’па́ни ‘тюльпан (*Tulipa L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

украї́нка ‘космея двічіпериста (*Cosmos bipinnatus*)’ Бл., Гр., Кт., Бл.

ф’іáлка ‘фіалка (*Viola*)’ Кч.

флóкси ‘флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)’ БВ., ‘обріета культурна (*Aubrieta deltoidea*)’ Рж.

х’в’іáлка ‘фіалка (*Viola*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

х’в’іáлки ‘фіалка (*Viola*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

х’в’іáлочка ‘фіалка (*Viola*)’ Кт., Орх., Щг.

х’в’іáлочки ‘фіалка (*Viola*)’ Кт., Орх., Щг.

хвлóкс ‘флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

хвлóкси ‘флокс мітельчастий (*Phlox paniculata*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

хврѣз’їѧ ‘фрезія повна (*Freesia double*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

холодóк ‘спаржа (*Asparagus*)’ Кч., Кж., Рж.

хризантѣма ‘хризантема (*Chrusantemum L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.. Кч.

хризантѣми ‘хризантема (*Chrusantemum L.*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

хризантѣна ‘хризантема (*Chrusantemum L.*)’ Гр., Кт., Орх.

хризантѣни ‘хризантема (*Chrusantemum L.*)’ Гр., Кт., Орх.

хризонтѣми ‘хризантема (*Chrusantemum L.*)’ Лб.

цáрс’ка корóна ‘лілія тигрова (*Lilium tigrinum L.*)’ Гр., Гт., Зб., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.; ‘фритілярія (*Fritillaria*)’ Вм.; ‘рябчик імператорський (*Fritillaria imperialis*)’ Бс.

целóз’їѧ ‘целозія гребінчаста (*Celosia cristata*)’ Бл., Вч., Гр., Гт., Зб., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг.

ц’ул’нáн ‘тюльпан (*Tulipa L.*)’ Кт., Орх., Щг.

ц’ул’нáни ‘тюльпан (*Tulipa L.*)’ Кт., Орх., Щг.

часничóк ‘нарцис (*Narcissus L.*)’ Бл., Гр., Бл., Кп., Лц.

червóний мак ‘мак (*Papaver L.*)’ Бл., Гр., Бл.

чóрн’і óчка ‘немофіла плямиста (*N. maulata*)’ Рж.

чорнобрíвци ‘чорнобривці (*Tagetes*)’ Гт., Зб., Кр.

чорнобрíвц’ї ‘чорнобривці (*Tagetes*)’ Бл., Вч., Гр., Зм., Зр., Кт., Орх., Бл., Тр., Щг., Бр, Рд., Пг.

чубí ‘георгіна (*Georgina L.*)’ Бл., Гр., Бл.; ‘жоржина декоративна (*Dahlia cultorum*)’ Гр.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. У науковий обіг уведено новий лексичний матеріал, який може бути використаний для лексикологічних досліджень, *Лексичного атласу української мови, Словника українських говорів*, при підготовці *Нового великого словника української народної номенклатури рослин, Атласу поліської народної медицини*, узагальнюючих праць із української діалектології.

Література

1. Бейлина Д. А. Матеріали для полесского ботанического словаря / Д. А. Бейлина // Лексика Полесья. – М. : Наука, 1968. – С. 415–438.
2. Кобів Ю. Словник українських наукових і народних назв судинних рослин / Юрій Кобів. – К. : Наук. думка, 2004. – 800 с.
3. Словарь полезных растений на двадцати европейских языках. – М. : Наука, 1970. – 367 с.

4. Смик Г. К. Корисні та рідкісні рослини України : словник-довідник народних назв / Г. К. Смик. – К. : УРЕ ім. М. Бажана, 1991. – 412 с.
5. Раслінны свет : тэматычны слоўнык / навук. рэд. Л. П. Кунцэвіч, А. А. Крывіцкі. – Мінск : Беларуская навука, 2001. – 655 с.

References

1. Bejlina D. A. Materialy dlya poleskogo botanicheskogo slovarya / D. A. Bejlina // Leksika Polesya. – М. : Nauka, 1968. – S. 415–438.
2. Kobiv Yu. Slovník ukraïnskix naukovix i narodnix nazv sudinnix roslin / Yuriy Kobiv. – К. : Nauk. dumka, 2004. – 800 s.
3. Slovar poleznyx rastenij na dvadcati evropejskix yazykax. – М. : Nauka, 1970. – 367 s.
4. Smik G. K. Korisni ta ridkisni roslini Ukraïni : slovník-dovidnik narodnix nazv / G. K. Smik. – К. : URE ім. М. Bazhana, 1991. – 412 s.
5. Raslinny svet : tematychny sloўnyk / navuk. red. L. P. Kuncевич, A. A. Kryvicki. – Minsk : Belaruskaya navuka, 2001. – 655 s.

Омельковец Руслана. Номинации цветочно-декоративных растений в западнopolесских говорах (материалы для словаря украинской народной номенклатуры растений). В статье на основании самостоятельно собранных по разработанной программе материалов представлен достаточно большой набор номенов, которые представляют цветочно-декоративные растения в западнopolесских говорах, определена специфика номинации этой лексико-тематической группы. Названия цветочно-декоративных растений в западнopolесских говорах образуют богатую в репертуарном плане тематическую группу лексики, степень репрезентации и номенативная вариативность десигнатов которой разные. Лексическая вариативность этой ТГЛ насквозь пронизана синонимическими отношениями, кроме этого наблюдается использование одних и тех же названий для номинации нескольких десигнатов. Большинство наименований цветочно-декоративных растений – моноксеммы. Аналитические наименования представлены преимущественно по типу атрибутивного словосочетания.

Ключевые слова: номинация, лексема, средства номинации, названия цветочно-декоративных растений, западнopolесские говоры.

Omelkovets Ruslana. Tools of Nomination in Flower Ornamental Plants Vocabulary in Westernpollisyan Dialects. The article is based on independently developed program and collected sources which present considerable empirical material – set of nomenents representing flower ornamental plants in westernpollisyan dialects, identified specific category of lexical and thematic groups. Names of flower ornamental plants in westernpollisyan dialects form a plentiful vocabulary in terms of thematic group, level of representation and nominative variability of desyhnativs which are different. Lexical variation of group thoroughly imbued by synonymous relations, besides the same names for nomination of several desyhnativs are used. Most types of flower ornamental plants – monolexems. Analytical names are represented mainly by the type of attributive phrases.

Key words: nomination, lexem, tools of formation of titles, names of flower ornamental plants, westernpollisyan dialect.